SUBMITTED BY
Irmgard

ON
01.07.2015

★ ★ ★ ★ ★
Keine Stimmen

Záväzky – Nikdy nekázať o hodnotách

V dnešnom športe: Je možné odovzdávať ušľachtilé hodnoty, alebo nechať mládež napospas osudu? Kritický pohľad s vysokoškolským docentom filozofie a mediálnej teórie a publicistom Ludwigom Haslerom.

Nikdy nekážte o hodnotách

Aké asociácie vo vás vyvoláva pojem „záväzky“? Ludwig Hasler: Rozporuplné. Na jednej strane šport potrebuje takéto normatívne dohody, ak chce zachovať svoju starú idealistickú úlohu „alternatívneho sveta“: teda zdravie, fair play, spravodlivosť vo výkonoch namiesto „darwinistického“ súboja. Na druhej strane sa reálny šport vzďaľuje od tohto krásneho ideálu – niekde medzi erotikou pohybu a primitívnou radosťou z toho, že je človek silnejší, medzi telesnou zručnosťou a brutalitou súťaže...

O to náročnejšia je práca na základných postojoch. Ako pre ne nadchnúť deti a mládež? Deti a mládež sa nadchnú pre mnohé veci, len čo si uvedomia, že je to v ich záujme. Tieto postoje a hodnoty im teda musia prinášať úžitok – aspoň dobrý pocit. Najľahšie sa to dá vyjadriť v kolektívnych športoch: čestnosť, žiadne hrubé fauly, jeden za všetkých – to posilňuje tímového ducha. Ten zase zvyšuje sebavedomie každého jednotlivca („som nenahraditeľný, uznávaný“). A spolu so sebavedomím rastie aj športový úspech. Získať tento záujem je určite náročná úloha. Najskôr sa to podarí, ak sa hodnoty podajú ako zmysluplný prínos do života a podnet k úspechu. Preboha, nikdy nekážte hodnoty namiesto úspechu!

Pokiaľ sa šport nemá stať cirkusom, žije z hodnotových postojov.

Prečo sú v športe potrebné spoločné hodnotové postoje? Pokiaľ sa šport nemá stať cirkusom, žije práve z takýchto postojov. Ak si šprintéri pichajú anaboliká, ničia – okrem svojho zdravia – aj šport. Porovnateľnosť výkonov je základom moderného športu. Ak už nevyhráva ten najlepší, ale ten, kto má najlepšiu farmaceutickú firmu, zrúti sa celý základ športu. Ide o šport, nie o to, aby sme boli poslušní alebo milí. Nemusíme vôbec veľa hovoriť o „etike“. Stačí pochopiť „vzájomný egoizmus“: ak športujem, musím chcieť hodnoty ako zdržanlivosť od drog, čestnosť a dodržiavanie pravidiel v zmysle rovnosti šancí.

Záväzky by mali byť stanovené spoločne všetkými. Akú hodnotu majú pre vás dohody, ktoré vypracuje malá zainteresovaná skupina pre celý tím? Rozhodujúce je, ako je táto skupina zložená. Ak nejaké dobre mienené návrhy prichádzajú od klubu „poslušných“ alebo slabších, ostatní sa im len vysmejú. Vtedy je jasné, že záväzok má za cieľ chrániť slabších. Za pozemských podmienok to nikdy nefunguje.

Vo svojej predchádzajúcej práci ako šéfredaktor som si vždy vybral niekoľko „vodcov“ a k tomu jedného či dvoch „notorických rebelov“. S touto skupinou som potom nechal vypracovať redakčný poriadok – dohodu bez prísnej právnej záväznosti, teda akýsi záväzok. Návrhy väčšinou prešli bez problémov. Rozhodujúce je teda od začiatku zapojiť takzvaných „rušiteľov“.

Aké rady by ste dali dobrovoľným športovým vedúcim, aby sa pripravili na výzvu spoločných dohôd? Dnes sa táto spoločná a základná demokracia ľahko preháňa. Rozhodujúce je, aby sa záväzky neurčovali zvonku. Napriek tomu si mládež želá „náčelníka“. Priateľ mi rozprával, ako ako učiteľ na strednej škole prevzal triedu, ktorá predtým prinútila dvoch učiteľov vzdať sa. Prvý školský deň dal triede písomnú úlohu: „Zoberte si bicykel, bežecké topánky a plavky. Urobíme triatlon.“ Keď nadišiel deň D, každého z nich privítal osobitne, stručne ich informoval o priebehu dňa a vyrazil vpredu na bicykli. Drzí chlapci ho nasledovali – a to aj počas všetkých nasledujúcich dní v škole. Našli si svojho náčelníka.

Tento príklad má ilustrovať nasledujúce: Z davu bez vedenia nikdy nevzniknú trvalo udržateľné záväzky. Najprv sa musí dav premeniť na záujmovú skupinu – t. j. musí byť vedený –, až potom sa môžu mladí ľudia osamostatniť a rozvíjať iniciatívy v prospech skupiny.

Existuje nejaká „cesta učenia“ pre spoločné formovanie postojov a hodnôt? Najlepšie funguje „cesta učenia“ prostredníctvom negatívnych skúseností. Existuje taká pekná hláška z antiautoritárskych čias roku 1968: V materskej škole deti ráno vítali svoju vychovávateľku zúfalou otázkou: „Pani učiteľka, musíme sa dnes zase hrať, čo chceme?“ Vtip tejto otázky jasne ukazuje: Neustále si musieť vyberať a rozhodovať je záťaž, utrpenie, preťaženie. Túto preťaženosť v chaose hodnôt a postojov musí skupina zažiť – až potom ocení úľavu, ktorú prináša záväznosť.

Záväzky môžu dopĺňať pravidlá, školské poriadky, vzdelávacie zmluvy atď., nemôžu ich však nahradiť. Ako vnímate túto doplnkovú funkciu? Obe sú pravidlá. Jedny prichádzajú „zhora“ – od vedenia školy alebo zamestnávateľov –, záväzky prichádzajú „zdola“. Vďaka nim mladí ľudia po prvýkrát zažívajú pocit, že si stanovujú pravidlá sami. Vnímajú to ako podnet na to, aby sami vymysleli kolektívne správanie. Zároveň to však vnímajú aj ako bremeno, keďže za život v skupine nesú zodpovednosť sami.

Z funkčného hľadiska si dopĺňanie predpisov a záväzkov predstavujem ako „korporátnu identitu“ v podnikoch. Futbal hrajú všetci podľa pravidiel, ktoré diktuje FIFA. Juniorský tím FC Herisau sa však dohodol, že nikdy úmyselne nezasiahne súpera do holennej kosti. A to nie ako ušľachtilú etiku zdržanlivosti, ale ako záväzok, ktorý formuje ich identitu: „Nemusíme ostatných posielať do nemocnice, vyhrávame aj tak. Sme niečo výnimočné!“

Ak majú dohody mať trvalý účinok, musia byť uzavreté dobrovoľne. Čo však robiť, ak sa záväzky nedodržiavajú? Na takéto prípady sú potrebné rituály. Skupina – nie vedúca – musí vinníkovi jasne dať najavo, že sa svojím správaním sám vylúčil z kolektívu. V závislosti od závažnosti priestupku musí skupina rozhodnúť o treste (vylúčenie, náhradná práca ako odškodnenie). To samozrejme funguje len vtedy, ak sú takéto tresty a ich výška stanovené vopred a ak boli zároveň spoločne schválené spolu so záväzkom.

Nikdy nekážte o hodnotách

Zdroje:

Obsah: Jugend+Sport, mobile 1, december 2004, COMMITMENTS

Autor: Raqlph Hunziker

autorské práva: www.mobile-sport.ch

Obrázok: www.juropa.net

Weitere Informationen

Kategórie
Vedenie a pedagogika

Značky
Šport
Hodnoty
Skupina mládeže
Filozofia
Pedagogika

Vek
13–16 rokov
od 16. roku života

Počet účastníkov
Údaje nie sú k dispozícii.

Biblia
Táto informácia chýba.

Trvanie
Údaje nie sú k dispozícii.

Terén / okolie
Mesto

Materiál
Takmer bez námahy

Stiahnutie súboru
Súbor na stiahnutie k dispozícii

KI Generierter Inhalt
Obsah
Kategórie
Značky
Vek
Počet účastníkov
Biblia
Trvanie
Terén / okolie
Materiál

© YoungstarsWiki | https://youngstarswiki.org/sk/wiki/art/zavazky-nikdy-nekazat-o-hodnotach